

Plurimos Annos Jubilaci z Kanady i Gdańska!

Stowarzyszenie Gdańszczan w Kanadzie ma wśród swoich członków dwóch znacznych jubilatów. Są nimi Tadeusz Kay-Kwieciński i Tomir Bałut. Ich minione 90. urodziny są okazją do przywołania wydarzeń sprzed lat.

Tadeusz Kay- Kwieciński urodził się 10 sierpnia 1927 r. w Gdańsku. Lata dzieciństwa wspomina bardzo radośnie, a przeżył je w Sopocie, a potem w Tczewie, Toruniu i Bydgoszczy. Do tych miast kierowano służbowo jego ojca, który był pracownikiem Dyrekcji Francusko-Polskiego Towarzystwa Kolejowego. Niestety, 1 września 1939 r., kiedy Niemcy napadły na Polskę, a 17 września - ze wschodu, Związek Sowiecki, ewakuowano Dyrekcję FPTK i rodzinę Kwiecińskich we wschodnie rejony Polski. Tadeusz wraz z rodzicami i bratem Stanisławem zostali wywiezieni na Syberię. Stamtąd, z tej nieludzkiej ziemi udało się całej rodzinie dotrzeć w rejon grupowania ochotników do organizowanej II Armii Wojska Polskiego dowodzonej przez gen. Andersa. Poprzez Persję (Iran) dotarli do Palestyny. Tam stworzono dzieciom możliwości nauki, a starszych szkolono na żołnierzy. Tadeusz uczęszczał do Junackiej Szkoły Kadetów. W czasie pobytu w Palestynie, w Nazaret poznał Elżbietę Langer, swoją przyszłą żonę, która wtedy była w Szkole Młodszych Ochotniczek. I ona wraz z rodzicami, siostrą i bratem mieli za sobą wywózkę na Syberię i wyjście z II Armią Wojska Polskiego. Wszyscy doświadczyli okrucieństw wojny. Tułaczka Tadeusza i Elżbiety zakończyła się w Lon-

dynie. Tam on studiował nauki techniczne, a ona pielęgniarstwo. Związek małżeński zawarli w Londynie we wrześniu 1952 r. Rząd Wielkiej Brytanii nie sprzyjał Polakom i w maju 1955 r. zadecydowali o wyjeździe do

Państwo Kay-Kwiecińscy

Kanady. Najpierw do Halifaxu, potem Toronto, London, i wreszcie Mississauga. Od tej pory pracują zgodnie ze swoim wykształceniem. Mają dwoje dzieci, syna Andrzeja, córkę Krystynę i troje wnuków. Trudność wymawiania nazwiska Kwieciński powoduje, że przybrali nowe i krótsze Kay, które używane było w środowisku zawodowym Tadeusza. Jego wiedza i przygotowanie pozwoliły mu na dobrą pracę i służbę w Kanadzie przez zaangażowanie się do pracy w organizacjach społecznych. Tadeusz pracuje w Union Carbide - Linde Gases Division, a następnie w Union Linde Carval i uczestniczy w realizacji projektu naddźwiękowego samolotu *CF-105 Avro Arrow*. Państwo Kay należą do organizacji byłych Sybiraków. Tam Tadeusz pełnił fun-

kcję prezesa i wiceprezesa Junackiej Szkoły Kadetów. Pełnił też funkcję prezesa w *Polish Heritage Institute Kaszuby* w Barry's Bay. Angażuje się także w życie polityczne w Progressive Conservative Party. Jest członkiem Stowarzyszenia Inżynierów w Kandzie. Działał w Stowarzyszeniu Polskich Komбатantów Koła nr 20 jako wieloletni wiceprezes. Dzięki niemu parokrotnie organizowane były tam bale Lwów Gdańskich w Mississauga, a potem też w klubie golfowym w Milton. Uczestniczy w działalności Domu Seniora Wawel Villa. Kiedy powstaje Stowarzysze-

nie Gdańszczan w Kanadzie, zostaje współautorem statutu Stowarzyszenia. Dzięki kontaktom Tadeusza Kaya gdańszczanie od 18 lat organizują „Złoty pod Gwiazdami” w stanicach harcerskich na Ontaryjskich Kaszubach w okolicy Barry's Bay. Tadeusz Kay angażował się w większość inicjatyw Stowarzyszenia Gdańszczan. Kiedy dwukrotnie odwiedzali nas Kaszubi z Kartuz, gościł między innymi kierownika zespołu Pieśni i Tańca „Kaszuby”, fotoreportera gdańskiej TV czy naukowców z Uniwersytetu Gdańskiego (prof. Józef Borzyszkowski, prof. Tadeusz Linkner, prof. Edmund Breza). To oni badali i doku-

mentowali zachowanie tradycji kaszubskich w Kanadzie.

Stowarzyszenie Gdańszczan w Kanadzie jest dumne z działalności Tadeusza Kaya-Kwiecińskiego na rzecz promowania Gdańska i Kaszub i wielokrotnie daje temu wyraz. Już w 1997 r. po obchodach 1000-lecia Gdańska uhonorowano go dyplomem Konsula RP. Wiele podziękowań i dyplomów przesłał zespół Kaszuby. A na 25-lecie Stowarzyszenia otrzymał odznakę Kongresu Polonii Kanadyjskiej i specjalną nagrodę Prezydenta Gdańska. Państwo Kay właśnie w tym miesiącu obchodzili 65 rocznicę zawarcia małżeństwa. Z tej okazji gdańszczanie, dziękując za wszystko (bo wiele im zawdzięczają), życzą wszystkiego najlepszego.

**Stowarzyszenie
Gdańszczan w Kanadzie
M. Kwieciński**

Za tydzień o Tomirze Bałucie

GŁOS zaprenumeruj

internetem pdf - \$35 rocznie

tel. 416.993.3143

**Tu jest miejsce
na Twoją reklamę!**

Color tylko \$20

Dzwoń teraz: 416.993.3143

Stowarzyszenie Gdańszczan w Kanadzie od ponad 20 lat istnienia ma wśród członków wybitnych Jubilatów, którzy w tym roku obchodzą 90 rocznicę urodzin. Są nimi Tomir Bałut i Tadeusz Kay. Niniejszy tekst poświęcony jest panu Tomirowi, znanemu z niezwykłych kolei losu, z działalności w środowisku polonijnym oraz osiągnięć życiowych i zawodowych.

Tomir Bałut - inżynier, ur. 2 lipca 1927 r. w Więcborku na Pomorzu - jest absolwentem Szkoły Podchorążych AK z 1944

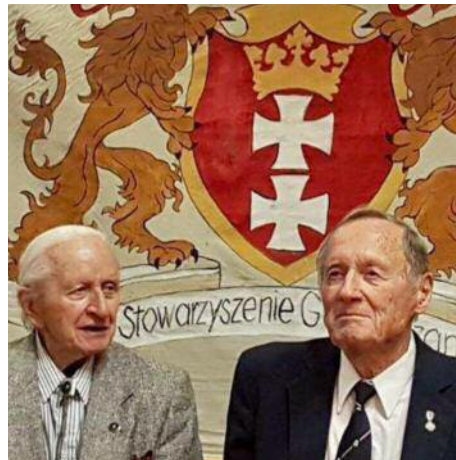
r. W latach 1945-50 studiuje w Politechnice Gdańskiej na wydziale mechanicznym. W tym czasie pracuje w Stoczni Gdańskiej przy naprawie silników spalinywych, a z zamiłowania jest pilotem szybowców i samolotów cywilnych. 26 października 1950 r. wraz z bratem Przemysławem ucieka samolotem szkoleniowym Po-2 tzw. *kukuruźnikiem* do Szwecji.

Po dziesięciomiesięcznych perturbacjach tj. pod koniec sierpnia 1951 r. opuszcza Szwecję i oficjalnie emigruje do Kanady, rozpoczynając swoje nowe życie. Było to, jak pisze sam pan Tomir, przełomowym wydarzeniem w życiu, ponieważ zdecydowało o losach ich przyszłego potomstwa. Obaj bracia uważali też za swoje największe szczęście, a zarazem osiągnięcie to, że poślubili Polki i to nie tylko z powodów patriotycznych, lecz ich zdaniem, były one najpiękniejszymi dziewczętami jakie spotkali. Żony ich urodziły się na Kresach Wschodnich i każda z nich miała za sobą syberyjską tułaczkę. Wszyscy spotkali się w Montrealu w harcerstwie. Rozpoczęta przy-

należność do harcerstwa w Polsce, która zaczęła się już w młodym wieku

14-ta Bydgoska Drużyna Harcerska (1937 r. obóz w Kaczorach), zachęciła pana Tomira do kontynuacji tej działalności również w Kanadzie i była odzwierciedleniem jego patriotycznej postawy. W latach 1951-55 opan Tomir pracuje w przemyśle lotniczym i biurach projektów w Montre-

Gdańszczanie w Kanadzie

Tomir Bałut i Tadeusz Kay

alu. Dyplom BA Sc. uzyskuje w 1956 r. na wydziale mechanicznym UofT (asystent w katedrze konstrukcji maszyn), a w 1958 dyplom MA Sc. w analizie wytrzymałościowej. Przez 26 lat pracuje dla Ontario Hydro. Do 1963 r. - inż. konstruktor turbin wodnych i parowych, w latach 1963-77 jako inżynier w różnych elektrowniach atomowych, upoważniony przez Atomic

Energy Control Board do nadzorowania reaktora, a następnie na trzy lata wydelegowany do Rajasthan pracuje nad *Atomic Power Project* w Indiach. Od roku 1977-83 kieruje działem analizy wytrzymałościowej. Od 56 roku życia zaangażowany jest w działalność społeczną. Jest członkiem: Association of Professional Engineers in Ontario, Stowarzyszenia Techni-

ków Polskich w Kanadzie, Komitetu Technologicznej Współpracy z Polską, Ontario Hydro Rifle and Revolver Club, Society for Experimental Stress Analysis Toronto. Bierze czynny udział w Starszym Harcerstwie jako były kierownik Kręgu w Montrealu i Kręgu *Tatry* w Toronto. Odznaczony w Polskim Stronnictwie Ludowym (Hamilton) - *15 years in honour of your commitment to voluntee*. Był też odznaczony Krzyżem Armii Krajowej za bohaterską działalność podczas II Wojny Światowej (był w randze podchorążego w przydziale do Krasnystaw woj. lubelskie - pod dowództwem kpr. podchorążego „GRYF”, działał w redakcji podziemnego wydawnictwa, pracował jako rusznikarz przy naprawie broni ręcznej).

Należy nadmienić, że ojciec pana Tomira - Gustaw był sekretarzem koła PSL w Gdańsku-Oliwie (wielokrotnie aresztowany i torturowany), a w roku 1928 otrzymał odznakę „Orlęta” za udział w obronie Lwowa. Pracując na stanowisku zastępcy zawiadowcy stacji w dyrekcji

PKP we wrześniu 1939r. zostaje wraz z rodziną ewakuowany. Matka pana Tomira - Olga (1900-1994) była nauczycielką, która po śmierci męża Gustawa w 1957 r. wyemigrowała do Kanady. Żona pana Tomira - Janina Nowosielska, której rodzina zmarła z głodu, została odznaczona Krzyżem Armii Krajowej w 1951 r. a Krzyżem Sybiraków w 2008 r. Państwo Bałutowie wychowali dwoje dzieci: Bożenę ur. 1955r (prawnik z wykształcenia), oraz Jana-Zbigniewa ur. 1958 r. (piastuje kierownicze stanowisko w Elektrow-

ni Atomowej).

Ucieczka *kukuruźnikiem* pana Tomira była niejednokrotnie opisywana i dokumentowana. Podkreślić należy, że jest on naszym członkiem od samego początku, a doświadczenia nabyte w Kongresie Polonii Kanadyjskiej, w Stowarzyszeniu Inżynierów Polskich oraz w harcerstwie wnoszą cenne sugestie i porady do naszej działalności. Również na zaproszenie nauczycieli szkół polonijnych pan Tomir opisywał swoją ucieczkę z Polski do Szwecji obrazując cały jej przebieg i zachwycał młodzież swoją nienaganną polszczyzną. Jesteśmy dumni z takich rodaków jak pan Tomir Bałut. On jest świadectwem prawdziwej patriotycznej postawy i przykładem dla naszych dzieci i wnuków urodzonych na ziemi kanadyjskiej.

*Stowarzyszenie Gdańszczan
w Kanadzie*

Barbara Duda - prezes